

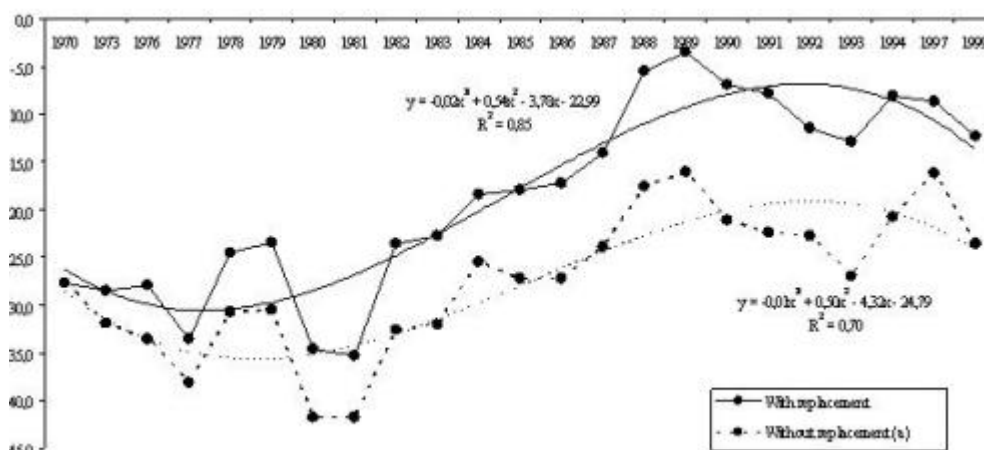
Podem canviar les nostres idees socio-polítiques un cop som adults?

09/2013 - **Sociologia**. Contràriament a l'enfocament tradicional, que diu que les variacions en els valors i orientacions socio-polítiques es donen principalment durant l'adolescència i principi de l'edat adulta, aquesta tesi doctoral llegida a la UAB ha intentat mostrar com els adults ajustem constantment les nostres idees i creences polítiques al temps en què vivim. El treball conclou que els models vigents fins ara eren clarament insuficients per explicar les variacions que s'han donat durant els últims trenta anys en les democràcies industrials.



L'objectiu principal d'aquesta tesi és qüestionar el supòsit d'estabilitat al llarg de la vida en alguns dels valors i actituds abstractes considerades tradicionalment més perdurables. Les teories sobre valors així com els estudis sobre socialització política han primat històricament la idea d'estabilitat. Sovint subscriuen el model d'aprenentatge dels "anys impressionables". Aquest model prediu fluctuacions en les orientacions sociopolítiques durant l'adolescència i l'inici de l'edat adulta, seguides d'un període de cristallització, i d'estabilitat a partir de llavors. Les seves principals implicacions són l'estabilitat en les orientacions sociopolítiques al llarg de la vida i la formació d'unitats generacionals. En aquesta mateixa línia apunta la "hipòtesi d'estabilitat", que estableix que els individus canvien poc les seves actituds polítiques en fer-se grans.

L'enfocament de l'estabilitat ha estat el dominant en algunes àrees de la ciència política, amb exemples prominents com la tesi de la cultura política d'Almond i Verba (1963) que postula la relativa estabilitat de les comunitats nacionals, o la teoria de la modernització d'Inglehart (1977) amb la seva "hipòtesi generacional" de canvi de valors. Inglehart explica el canvi agregat als valors de la població com el resultat del reemplaçament generacional, inspirant-se en el model dels "anys impressionables". Hi ha algun espai en aquest esquema per al canvi individual al llarg de la vida? Són capaços els adults d'ajustar els seus valors per adaptar-se als nous temps? El propòsit d'aquesta tesi és estudiar el canvi en els valors que té lloc durant l'edat adulta. Especialment en l'àmbit dels valors, en comparació amb el de les actituds o opinions, ha dominat tradicionalment el model dels "anys impressionables".



Percentatge de postmaterialistes menys percentatge de materialistes predita pel model de substitució (1) i pel model sense substitució (2a) 1970-1999. Font: Eurobarometer Trend File.

Com objectes sociopsicològics, les actituds i opinions es consideren més en la superfície i per tant més susceptibles de rebre influències del context. En contrast, els valors estarien profundament arrelats en l'individu. Aquesta tesi doctoral defensa que fins i tot els valors poden canviar al llarg de la vida.

L'autor escull com a objecte d'estudi la teoria de la modernitat de nivell micro o individual d'Inglehart, ja que atorga un paper crucial a l'efecte generacionals i prediu canvis agregats constants en el temps. Confronta dues perspectives d'anàlisi, la teoria cultural basada en els "anys impressionables" i la teoria institucional que emfatitza l'aprenentatge adult. Finalment assumeix un

tercer punt de vista: la teoria de l'aprenentatge al llarg de la vida que considera crucials els efectes generacionals, però sosté que els individus aprenen i canvien al llarg de la vida.

En la seva anàlisi s'utilitza dades de sèries temporals d'enquestes de tall transversal (WVS i EB) per estudiar l'evolució dels principals indicadors que Inglehart fa servir per mesurar la modernització dels valors de la població en un grup de democràcies industrials avançades. Aplica un conjunt de tècniques estadístiques per comprendre els patrons d'evolució de les sèries temporals, aïllar els efectes edat-cohort-període, del reemplaçament generacional i de la composició de les cohorts, i determinar la influència del context (entès en termes de país, temps, i grup generacional). Primer analitza el postmaterialsme, indicador més representatiu de la teoria de la modernització, confirmant la hipòtesi d'aprenentatge al adult i contradient les conclusions d'Inglehart. Com aquest indicador ha estat criticat per problemes de fiabilitat, a continuació estudia altres mesures alternatives del procés de modernització: valors i pràctiques religioses, i valors morals.

En ambdós casos, l'evidència indica que el model dels "anys impressionables" és clarament insuficient per explicar les transformacions esdevingudes en les democràcies industrials avançades durant els darrers trenta anys, i que s'ha de tenir en compte l'aprenentatge al llarg de tot el cicle vital.

Raül Tormos

Departament de Ciència Política i de Dret Públic

"El ritmo de la modernización. Efectos del contexto y cambio de valores intra-cohorte" tesi doctoral de Raül Tormos dirigida per la Dra. Eva Anduiza en el Departament de Ciència Política i Dret Públic, Universitat Autònoma de Barcelona.